

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr
V administraciji prejeman, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravnništvo in ekspedicijska, Stolni trg št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznaniila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 252.

V Ljubljani, v sredo 4. novembra 1891.

Letnik XIX.

P. n. volilci notranjske mestne skupine!

Dné 9. novembra bode dopolnilna volitev za deželni zbor na mesto dosedanjega poslanca gosp. Josipa Gorupa.

Z ozirom na to, da je občinski svet vrhniški proglasil kandidatom gosp. **Josipa Lenarčiča** z Vrhnike;

z ozirom na to, da je g. Jos. Lenarčič na izrecno vprašanje zaupnika konservativne stranke izjavil, da kandiduje na svojo roko in ne kot kandidat „Slov. društva“, katero ga je torej popolnem neopravičeno proglasilo svojim kandidatom;

z ozirom torej na to, da dopolnilna volitev dné 9. t. m. nema nikakega političnega pomena in vsled tega ni povoda vzbuditi volilno borbo in razburjati duhove:

sklenil je podpisani odbor, da za volitev dné 9. t. m. ne postavi svojega kandidata.

V Ljubljani, dné 4. novembra 1891.

Odbor „Katol. polit. društva.“

Reško vprašanje.

(Izvirni dopis.)

Z veliko radovednostjo se je pričakoval odgovor ministra-predsednika v ogerskem zboru gledé dogodka Ugron-Uzelac. Neodvisna stranka v ogerskem zboru je mislila s to interpelacijo ministra-predsednika prisiliti, da se izreče za popolno aneksijo Reke z Ogersko, češ, da je to želja tudi prebivalstva reškega. Ali zmotili so se neodvisnjaki, kajti minister Szapary je odgovoril tako, da ni zadovoljil niti neodvisne stranke, niti Rečanov, poslednje je celo razočaral v njihovih nadah, vendar je pri tem sevédá

Hrvate obdolžil, da so oni tisti, ki mir kalé na Reki, in sicer oni Hrvati, ki ne priznavajo madjarske državne ideje. Po mnenju gospoda ministra pa je takih že prav malo na Hrvatskem, zato je treba v takih zadevah prav trezno soditi. Ali minister to veruje, kar je povedal, nam ni znano, ali to moremo trditi, da se močno vara, če misli, da je madjarska državna ideja zares že tako močno prešinila hrvaški narod, da bi bila večina s sedanjim stanjem zadovoljna. Naj se dadó Hrvatom svobodne volitve in pa svoboda tiska, potem bi videl minister Szapary, koliko privrženecv bi imela njegova obljubljena ideja.

Tudi se odgovor ministrov ne slaga popolnoma v tem, da je obdolžil Hrvate radi nemirov na Reki. Zakaj pa se je izjavil, da bode treba na Reki uvesti državno policijo. Vsled te izjave je nedvojbeno, da je reška policija nedolžno obdolžila Hrvate in da je nepravilno ravnala, ko je zapirala Hrvate, a reške fakine, od samega načelnika podkupljene, zagovarjala. Minister Szapary je sevédá že po navadi moral napasti Hrvate kot Slovane, saj morajo ti poslednji krivi biti, kjer se godé kakšni nemiri. Ravno tako je bilo tudi v Celju in Libereu. Za lojalnost svojo morajo tedaj Slovani v zborih še zasmehovanja prenašati. Čas je že, da se Slovani zdramijo ter vsi složno svojim protivnikom dokažejo, da niso v državi nič manje, nego oni, marveč da morajo biti ravnopravni. To doseči je pa le mogoče z odločnostjo in edinostjo, nikdar pa ne s popuščanjem v tako važnih zadevah.

Rečani so se najmanje nádejali, da bi mogel ogerski minister njihovo policijo pred svetom na tak način osramotiti, da ona sploh ni sposobna v tem mestu red vzdržavati, ona policija, ki je storila vse, da zatré Hrvatstvo na Reki. Samim Madjarom je krivično ravnanje nasproti Hrvatom radi ostalega sveta neprilichno, če tudi drugače njim povoljno, zato je bode morala država svojo policijo namestiti. Reški Hrvatje se nádejejo, da jim bode pod državno policijo vendar nekaj bolje, vsaj si bodo varni živ-

ljenja, kar do zdaj ni bilo. Rečani sami pa so s to izjavo ministra Szapary-ja silno nezadovoljni ter pravijo, da bodo branili svojo avtonomijo na vse načine, kolikor bo mogoče. Celó Hrvatsko pozivljejo na pomoč, da bi branila njihovo avtonomijo, in česar poprej niso hoteli storiti, hočejo zdaj, namreč svoja dva poslanca poslati na hrvaški sabor, samo da se za-nje zavzameta. Ali vse to jim ne bo nič pomagalo. Ako je vlada sklenila uvesti svojo policijo, bode to tudi storila, a po našem mnenju je tako najbolje, če ostane drugače sploh provizorij na Reki, kar ogerska vlada za zdaj želi.

Tako vsaj se je izrazil Szapary, da reško vprašanje za zdaj še ne more priti na dnevni red. Bržkone je minister-predsednik prepričan, da bi se v tem pogledu ne dalo nič doseči. Zatorej je tudi zahteva reškega zastopstva in ogerske neodvisne stranke, da se odstrani hrvaška gimnazija z Reke, zavrgel z motivacijo, da bo že hrvaška vlada znala vsak političen prestop, ki bi se na tem zavodu dogodil, po svojih postavah kazniti. Bilo bi pa tudi neumestno ta zavod premestiti z Reke, saj obiskujejo hrvaško gimnazijo skoraj vsi reški sinovi, kajti italijansko-madjarska je na slabem glasu ter ima komaj toliko dijakov, da životari, dočim je hrvaška prenapolnjena. Sevédá irredentovce bóde v oči ta gimnazija le za to, ker je slovanska ter se na tak način v samem mestu povzdržuje slovanski duh, katerega zatreti jim je glavna svrha v vsem njihovem političnem delovanju.

Ker razpravljamo že o reškem vprašanju, naj omenimo še to, kako si nemški oficijozni list hrvatske vlade predstavlja rešitev reškega vprašanja brez regnikolarnih deputacij in brez sabora hrvatskega in ogerskega.

Po mnenju tega oficijozusa naj bi postal reški guverner, sedanji ban hrvatski grof Khuen-Hedervary, ki je najobljubljenjši državnik na Hrvatskem, ter bi mogel kot tak tudi Rečane pridobiti za-se. Ko bi se konečno duhovi pomirili, moglo bi se počasi razpravljati to vprašanje administrativnim po-

LISTEK.

Ponočni kralj.

Francoski spisal A. de Lamothe.

(Dalje.)

Vlada je poslala novih čet v Irsko, dasi jih je bilo že zdavna več, ko dovolj. Vojaki so branili mesta — a česa? Sinov noči ni bilo v mesta, le na prostem, zunaj na deželi pokazala se je njih moč. Vsekako ss Angleži sklenili, da jih morajo uničiti — in k temu jim ni preostajalo drugo sredstvo, nego izdajstvo. Znano je, da, ako hoče Anglija kaj doseči, ne hrani novcev. Odprle so se vse zatvornice podkupovanja in kmalu je bila bédna Irska preplavljena s šilingi, kronami in gvinejami. Najubožnejši Irci so take ponudbe z zaničevanjem zavračali — a vendar se je našlo mej njimi nekaj takih, ki so stegnili roko po ceni izdajstva.

Onim pa, kojim deželni glavar ni mogel ponuditi denarjev, obljubil je častnih služb, in mej njimi je dobil več poslušalcev, nego mej prvimi.

Najboljši uspeh pa je dosegel s tem, ker je po tajnih posredovalcih netil slavohlepnost in nevoščljivost Petrovih poveljnikov. Dokler Petrovo ime še ni slovelo, dokler njegovo nazivanje kot „kralj“ še ni

vzbujalo čuta nezaupnosti, vžival je pri vseh svojih podanih pokorščino in ljubezen; a kmalu je zapazil, da je tudi v tem postalo drugače.

Njegova povelja so se slabo vspolnjevala, njega načrti so se celó predelovali; kjer bi bili imeli pokazati odločnost, delovali so malomarno, zaspano; vsak poveljnik si je prisojal pravico, da sme po svojem odobravanju ravnati. Prepovedal je strogo prelivanje krvi — a niso ga ubogali. Da bi jih zopet privadil redu in pokorščini, jel jim je pretiti s kaznijo ter jih je slednjič tudi strogo kaznoval. A tudi ta sredstva pokazala so se brezuspešna; mesto da bi jih pridobil, si jih je le bolj odtujil, ker so njegova dejanja smatrali pojavom despotizma in čestokrat je zapazil Peter, da je bil tajen načrt, kojega je hotel izpeljati, že naprej Angležem ovajen.

Poleg vsega tega pa mu je glas vesti bolj in bolj grenil življenje. Ni mu pomagalo, da se je ogibal cerkve, v kateri so molili njega pradedi, v kateri mu je klečala nevesta. Tudi izgovor, da bi Zali ne spravil v nevarnost, s katerim se je tolažil, ni ga mogel opravičiti. V istini ogibal se je le zato, da ne bi vzbujal vesti, ki ga je opominjala njegove nezvestobe v obljubi, ki jo je bil dal očetu. In ta glas vesti bil je včasih glasnejši, močnejši, nego njegov pogum, njegovo sovraštvo in rodoljubje. In

ako je ta glas udušil po dnevi, slišal je v nočeh toliko glasneje svarilni glas svojega očeta.

Ko so sodniki „sinov noči“ jednoglasno nekrivim spoznali lopova, ki je bil kriv umora mlade Angležinje, propal je Peter temni otožnosti, ki je njegovo naravno resnobo le še bolj poviševala ter mu še bolj odtujila vedno močnejše tekmece. Lord Pinnacle, ki je s čudovito spretnostjo v vsakovrstnih zvijačah uničeval po ovaduhih ovajene načrte „kralja noči“, sklenil je naposled po vikariju O'Connorju in Zaliki vplivati na Petra.

A kako pričeti z „levom glengariffskim“, da bi jel delovati, nevedé, vsled čagavega vpliva? Škof je dolgo premišljal. Ker ni mogel nikake zvijače najti, sklène prostodušno začeti; vsede se in piše: „Visokočastiti gospod vikarij! Jaz sem Anglež, Vi ste Ireec; jaz sem Angličan, Vi Rimljan. Dobro vem, da je mej nama v političnem kakor v verskem oziru velik propad. A Vi ste časten mož in jaz tudi in zato si nad tem propadom lahko podava roki. Združenje ljudi, ki odkritosrčno le dobro hoté, ni bilo nikdar potrebnejše, nego v naših časih. Vsakdo vé, koliko je storilo rimsko-katoliško duhovstvo v slednjih časih, da bi pomirilo duhove; a gotovo se noben ud visokospoštovanega duhovništva ne more ponašati z vplivom, ki bi bil jednak onemu, s ka-

om. Ta ofcijozus misli celó, da bi tudi hrvatski sabor pristal na vse, kar bi ban v tem pogledu predložil. A ravne to vprašanje je najbolj kočljivo. Ko bi bila ogerska vlada stalno prepričana, da bi sedanji hrvatski sabor pritrdil, kar bi ona predložila gledé Reke, gotovo bi bil provizorij kmalu odstranjen. Ali ogerska vlada dobro vé, da sedanji hrvatski sabor ne bi na noben način odstopil Reke, če tudi drugače podpira sedanjega bana.

Vprašanje reško morate rešiti najpoprej regnikularni deputaciji, in potem še le sabor. Prav dvojbeno pa je, bode li sploh kdaj kateri hrvatski sabor privolil na to, da se Reka popolnoma oddeli od Hrvatske. Takšno je vsaj zdaj javno mnénje na Hrvatskem, pa je tudi upanje, da se ne bode tako kmalu premenilo.

Politični pregled.

V Ljubljani, 4. novembra.

Notranje dežele.

Levičarska vlada. Vsak čas se je bati levičarske vlade. Vsak razkroj na desnici je le nov korak k vresničenju levičarskih želj. Težko že Hohenwart s svojim vplivom zadržuje levičarje, da se ne polasté vladnega krmila. Levica pa tudi jako spretno postopa. Kaže se zmerno, podpira celó Taaffeja, to pa le zaradi tega, da pri višjih krogih ne izgubi zaupanja. Najžalostneje je pa, da se najbrž ne bomo hitro odkrižali nemško-liberalne vlade. Slovanski poslanci bodo preslabi, da bi jo mogli kmalu strmoglaviti. Levičarji pa se bodo sedaj še bolj izogibali napak, katere so jih bile onemogočile pred dvajsetimi leti. Tedaj levičarji niso padli vsled napredovanja opozicije, temveč vsled lastnih napak. Preveč se je bila med-nje zasejala korupcija in pa nasprotovanje bosenski okupaciji jim je izpodkopalo zaupanje pri višjih krogih. Ko bi tega ne bilo, kdo vé, če bi ne bili neprenehoma imeli liberalne vlade. Iz tega je razvidno, da je nevarnost, ki nam preti, jako velika, in da je torej dolžnost naših zastopnikov, vse storiti, da se odvrne ta nevarnost.

Mladočehi. Mladočehi imajo navado, sklicevati se na to, da je ves češki narod za njimi. Tudi drugod se je razširilo to mišljenje. V resnici pa vpliv Mladočehov ni tako velik. Le majhen udarec ali pa mejsebojni razpor, pa bodo zgubili mandate, kakor so jih pridobili. Pri poslednjih državnozborskih volitvah se je za staročeske kandidate oddalo 42% glasov. To je precejšnje število, s katerim se mora kaj resno računati. Da imamo pravično vrenje zastopstvo manjšine, imeli bi Mladočehi v državnem zboru le 21 glasov, Staročehi pa 16. Razlika torej ni tako velika, in nikakor se ne more reči, da je staročeska stranka že zgubila vse zaupanje. Še nekaj časa naj traja, da Mladočehi ne bodo imeli pokazati nobene pridobitve, pa se bode položaj predrugečil.

Českonemška sprava. Dr. Rieger bil je te dni na Dunaju in se je pogajal z grofom Taaffejem, da bi se uvel češki notranji jezik. Vlada je baje odločno odklonila zahteve njegove. Staročeski vodja je stavil poslednje upe v to, da vlada dovoli češki notranji jezik, s to pridobitvijo bi se bila morda zopet okrepila staročeska stranka. Sicer moramo reči, da je dr. Rieger jako optimistično sodil o položaju. Sedaj ko se Taaffe nekoliko opira tudi na levico, ni bilo dosti upanja, da bi Taaffe to dovolil, kajti neizmerno bi se bil zameril levičarjem. Sedaj se bodo v kratkem staročeski poslanci posvetovali o tem, ali odlože svoje mandate. Če se to

terim ste vplivali Vi na jednega Vaših najstarejših faranov, in kot varuh njegove neveste . . .

V tem smislu, takimi besedami napisal je lord tri dolge strani in sklenil s toplim priporočevanjem, da bi vikarij uporabil svoj dobri vpliv na Petra, katerega bivališče je vedel z natančnostjo določiti, kar je svedočilo, kako dobro ga ovađubi poučé. Do tega dné O'Connor ni mogel nikjer zvedeti o bivališčih „sinov noči“. Zato ni dvomil o resničnosti Pinaclvih sporočil.

Ne da bi se bil pomišljal, posegel je vikarij po palici in klobuku ter se napravil na pot. Zaliki je naročil, naj bo previdna ter naj moli, da Bog blagoslovi njegovo dejanje.

Prihod vikarijev v ležišče vstašev bil je v istini izredni dogodjaj ter je prouzročil silno iznenadjenje. Kdor je hotel biti vsprejet v družbo „sinov noči“, moral je kljubovati cerkvenim izobčilom tajne družbe. Vsi rodoljubi Petrove armade bili so — razven protestantskih Amerikancev: Firebranda, Jonatana in Robinzona — odpadniki rimsko-katoliške cerkve. A dasi sicer cerkve niso slušali, vendar so jo še vedno spoštovali. Sedaj so stali duhovniku nasproti, kakor nepokorni otroci; v njih sredo je stopil oče, kojega so se bali, a vendar ga še spoštovali.

(Dalje sledi.)

zgodí, bode staročeska stranka popolnoma izginila s pozorišča. Mladočehi se seveda tega veselé, ker bodo v deželnem zboru pridobili lepo število mandatov. S tem bode pa najbrž tudi sprava pokopana, in žal, da ne češkemu narodu v korist. Dosedaj so se rešile one predloge sprave, ki so Nemcem v korist, ostale so pa nerešene vse one predloge, ki bi bile Čehom v korist. Pred vsem je obžalovati, da se ni premenil deželnozborski volilni red. Po sedanjem volilnem redu je vsak čas mogoče, da Nemci dobé večino v češkem deželnem zboru, kakor jo imajo na Moravskem vzlic veliki večini slovanskega prebivalstva. Naj le pride nemška vlada in pritise, pa ne bode nič čudnega, če zmagajo liberalci v skupini veleposestnikov in od tega je pa odvisna večina. Mej veleposestniki na Češkem je pa precej taci, ki obračajo plašč po sapi, ki vleče od zgoraj. Od mladočeske politike narod nema družega, kakor da so s svojim upiranjem spravi onemogočili ugodno premembo deželnozborskega reda. Če bodo kdaj zopet Nemci gospodarili v Pragi, imeli se bodo Čehi za to držvaliti le radikalni politiki.

Državno sodišče je razsodilo, da deželni odbor češki ni rušil ustave, ko je odstavil ravnatelja kmetijske šole v Budjejevicah, Riharda Purkharta, ki je od mladočeske stranke prevzel državnozborski mandat, ne da bi bil prosil za dopust. Državno sodišče je spoznalo, da za Purkharta ne veljajo določila, da javnim uradnikom in funkcionarjem ni treba prositi dopusta, če so voljeni v državni zbor. Učitelji na tej šoli niso javni uradniki, ker šolo dežela le podpira, upravlja jo pa poseben kuratorij.

Vnanje države.

Italija. Prostožidarji so sklenili, da bodo te dni v Rimu priredili velik kongres. Tega kongresa udeležé se vsi oni člani mirovnega kongresa, kateri so v prostožidarskih ložah. Pri tem kongresu se bodo posvetovali ob odpravi garancijskega zakona in ob osnovi prostožidarskega velikega sveta v Rimu, kakoršen je v Belgiji. S tem kongresom začne se novo hujskanje proti papežu. Če pojde tako dalje, morda ne bode dolgo, da sveti Oče zapusti Rim.

Mejnarodni mirovni kongres v Rimu se je včeraj sešel. Tega kongresa udeležé se mnogi parlamentarci raznih držav. Mej drugim se bode kongres posvetoval o tem, da se osnuje stalni odsek zaupnikov vseh evropskih parlamentov. Ta odsek bode preiskoval razne evropske razpore in s tem skušal vplivati na to, da se mirno in pravično poravnajo. Mi nemamo posebnega zaupanja v ta odsek. Navadno se razpori v diplomatskih pisarnah tako tajno obravnavajo, da ta odsek niti potrebnega gradiva za svoja pretresovanja ne bode dobil. Posebno bode pa še to oviralo njegovo delovanje, ker Rusija ni parlamentarna država in zatorej ne bode zastopana v tem odseku. Najnevarnejši so pa tisti evropski razpori, v katere je zapletena Rusija.

Srbija. Ostavko finančnega ministra Vučića je regentstvo vsprejelo in Pasiću naročilo, da začasno vodi finančno upravo. Sedaj pa sta stavbeni minister Velimirovič in naučni minister Nikolić dala ostavko. Govori se pa, da odstopijo še nekateri ministri. Vidi se že, da je slava srbske radikalne stranke jela propadati.

Rusija. Ruska vlada je zaukazala oblastvom na Poljskem, da od konzulov drugih držav ne smejo sprejemati neruskih pisem. Sedaj bodo torej vsi tuji konzuli v tem kraju morali znati ruščino.

Francija. V soboto je bila v francoski zbornici jako burna seja. Socijalist Roche je interpeloval, zakaj vlada ne izpusti zaprtega Pavla Lafargueja. Ta je obsójen na dve leti v ječo, ker je v Fourmiesu hujskal delalce k štrajku in neredom. Pri volitvi za zbornico v Lilleu je pa dobil pettisoč glasov, in zatorej pride v ožjo volitev. Socijalisti pa zahtevajo, da ga vlada izpusti, da bode mogel agitirati. Ker se je vlada izjavila proti zahtevi socijalistov, je nastala v zbornici burna debata. Vodja radikalcev, Clemenceau, je vladi odpovedal prijateljstvo, ker dovolj ne podpira socijalne politike. Zbornica je naposled sicer prešla o tej stvari po želji vlade na dnevni red, ali vendar se misli da je stališče vladi omajano, ker je ne bodo več podpirali radikalei. V kratkem je zatorej pričakovati ministerske krize.

Izvirni dopisi.

Z Blok, 1. novembra. Ko je prodril v naše vasi iz Ljubljane glas, da se bo gradila dolenjska železnica, iznenadila je ta novica kaj neprijetno naše prebivalstvo. Brž je videlo, da mu ni pričakovati boljših let, da se mu ne bo olajšalo bedno življenje. Zato je odšlo že lansko leto nekaj družin tudi od nas — kam? No, kam neki! V Ameriko, kam drugam.

Toda, kakor prihajajo tožna pisma iz „obljubljene“ dežele, motili so se oni reveži, meneč, da bodo tam kar z rovnico in krampom kopali zlate kebre. Pišejo namreč, kako bi radi domov prišli, da bi imeli le kaj denarja za pot. Reveži so, ali brez zaslužka pa le žalostno životarijo.

Sprva je nameraval še marsikdo odriniti za njimi preko širne morske ceste, zdaj jim je pa

upadel pogum. Domá, domá, predragi moji sofarani, je najboljša Amerika. Zastonj ti ne bo nikdo izplačeval dneine. V pótu svojega obraza je obsójen človek služiti si kruha, in ta ostra obsódba leži nad vsem človeštvom.

Vendar pa ni zadosti samo delati in ukvarjati se za žive in mrtve, marveč treba nam je tudi varénim biti, bodisi v pijači, bodisi v obleki. Nekdaj je bil opravljen priprost kmet s samo domačo tkanino, dandanes je pa vse, kar ima na sebi, kupljeno za drag denar po prodajalnicah.

In vendar, kaké nasledke ima ta razvada! Slabo blago drago plačevati in vedno pri krojaču biti. Včasih je nosil kmet jirhovke ali raševke po več let, zdaj pa raztrga vsake kvatre jedne hlače.

Vrhu tega ima perilo vse nakupljeno, platnenih srajc, teh ne vidiš na Blokah nič več. Koteninate so bolj mehke, bolj voljne. To je res, res je pa tudi, da so pri tem jako škodljive in pomehkuževalne za človeški organizem.

Kakšne nasledke pa ima pomehkuženo ljudstvo? Pri vsaki sapici se prehladi in brž je treba po draga zdravila v mesto in po zdravnika. To so rane, to, ki razjedajo na blagostanju sedanjega človeštva. V prvotnost, priprostost se je treba vrniti, in vrnila se bo sreča in blagostanje ž njima vred pod slamnate krove.

Letina se je pri nas še precej dobro obnesla. Posebno krompirja in fižola so pridelali ljudje toliko, kakor že davno ne.

Mlajši moški svet se odpravlja zdaj na Hrvatsko v tamošnje gozde, kjer bode celo zimo vihtel sekuro in plankačo. Več stoletni hrasti padajo na tla kakor bilke pod ostro koso. Potem jih oklestijo in razčegajo na krajše čoke, iz katerih izdelujejo največ doge za sode.

Iz slabšega lesa pa iztešejo takoiimenovane „prage“ za železnice.

Dosti trpé ti težaki, a spomladi je pozabljen ves trud, da ima le primeren zaslužek pod palcem. Toda pripeti se tudi včasih, da piše tudi domov po denar za potnino nazaj. To vzlasti tedaj, ako jim sredi zime dela zmanjka, tedaj porabijo to, kar so si prej prislužili, pa so zopet pri tistem, kakor so prišli doli. Posebno zadnja leta se je ta zaslužek kaj ubil.

Onega moža, ki so ga bili dobili v Kriški jami pri Bloški polici, so spoznali za nekega popravljača žag, domá z Vrhnike. Ležal je v jami, jedno roko je imel pod seboj, drugo pa poleg sebe; zraven njega je pa ležal nabit samokres. Ponesrečenec je že bolj prišten. Kako je smrt storil, ne vé še nikdo povedati.

V omenjeni vasi je bil zadnje dni ogenj. Začelo je goreti pod streho tamošnjega mitničarja. Ljudje so kmalu zapazili nesrečo in ogenj omejili samo na jedno poslopje. Ker je bila velika sapa in stojé okrog slamnate strehe, bila je nevarnost tem večja. Kdo je zažgal, ne vém povedati.

Pisano je bilo že v tem listu o našem prekrasnem altarju, kateremu ni enakakega v krajski deželi, vsaj na kmetih ne.

Ker je gosp. izdelovatelj prekrasnega altarja — gosp. Alojzij Vodnik — tako prekrasno in mojstersko izdelal naš oltar in zadovoljil vsem faranom, naročil bo prečast. g. župnik Kaplenek pri njem še krasno propovednico in mizo Gospodovo.

Gosp. A. Vodnik je še mlad, a sodeč po tem prvem večjem njegovem delu, smemo pričakovati še najlepših izdelkov iz njegove roke. Bodi toplo priporočen za vsa jednaka dela.

Novo barvano okno, ki stane okoli 300 gld., se bo tudi postavilo na določeno mesto v naši cerkvi. Potem bo pa res naša cerkev toliko okrašena, toliko praznično opravljena, da jej ne bo jednake na Kranjskem, in še drugod ne. Bloški farani bomo pa lahko ponosno rekli drugim: „Pa pokažite vi kaj takega!“

J. Zlatopoljski.

Iz Zagreba, 1. novembra. Hrvatski sabor se snide na jesensko zasedanje dné 12. novembra. Proti navadi je odmerjen le kratek čas za zborovanje, ker vlada ni izdelala zadosti zakonskih osnov. Predložila se bode v tem zasedanju le letni proračun za 1892. l. in pa zakon o pokojninah deželnih uradnikov. Tudi se trdi, da se bodo zboljšale plače počenši od novega leta vsem deželnim uradnikom, kajti letos iznaša navadni letni proračun 600.000 gld. več, nego po navadi. Veliki župani, predsednika stola sedmorice in banskega stola ter trije predstojniki avtonomnih oblastí dobé 1000 gld. več na leto. Podžupani pridejo v višji razred, a

razven tega bode uvedenih 6 novih mest kotarskih predstojnikov ter mnogo drugih mest pri politični upravi. Tako zvana stanarina pa se bode vredila še-le leta 1893.

Čudno se bode mnogim zdelo, da se je vlada poskrbela s temi večjimi dohodki le za svoje uradnike, ali kdor pozna naše odnose, mora ta postopek le odobravati, kajti uradniki so na Hrvatskem dokaj slabo plačani, ali draginja pa je posebno po mestih tako velika, če še ne večja, kakor drugod. Ta poboljšek pa je mogla vlada svojim uradnikom tem lažje dati, ker jej je ostalo od dohodkov zemljiško-odvezne zaklade 1.200.000 gld., katere bode mogla uporabiti v narodno-gospodarske svrhe, in pa ž njimi povečati zaklado za medicinsko fakulteto.

Ko bi se bila naša regnikolarna deputacija držala dosledno sklepov in postave pri razpravi o tej zemljiško-odvezni zakladi, mogli bi bili dobiti vsaj še dvakrat toliko dohodkov ter bi se bilo moglo že zdaj naše vseučilišče popolniti. Ali kdor začne enkrat popuščati, tega prijatelji in neprijatelji kmalu oskubajo, in tako je bilo tudi z našo regnikolarno deputacijo, kar sem pa že ob svojem času bolj natančno opisal ter mi zdaj ni treba ponavljati.

V sinodi pravoslavni škofov v Karlovcih sta izbrana dva nova škofa za izpraznjeni stolici v Karlovcu (Plaškem) in za Temešvar. Za prvo stolico je imenovan Mihajlo Gruič, a za drugo Telečki, tretja bačka ostane pa še nekaj časa pod upravo samega patrijarha Brankovića. Posebno hitro se je popel do škofovske časti Mihajlo Gruič, ki je zdaj komaj 30 let star. Dopršil je dve leti pravoslovja v Zagrebu, a potem se posvetil duhovnemu stanu. Bil je s početka tajnik škofa Živkovića, ali ker ni odobral opozicijske politike, moral je iti na neko majhno župo v Žumberk. Tukaj ga je videl sedanji ban prvokrat na svojem potovanju ter se mu je tako prikupil radi naobrazenosti, da ga je priporočil sedanjemu patrijarhu Brankoviću, ki ga je kmalu za tem pozval za profesorja bogoslovja v Karlovec, imenoval ga protosindjelom, a zdaj škofom, seveda na priporočilo banovo.

O bodočem nadškofu zagrebškem se še vedno piše po časopisih. S početka se je mnogo govorilo, da bode imenovan za Zagreb nadškof bosenski dr. Stadler, kar je Hrvate posebno veselilo, kajti omenjeni nadškof je poznat kot čestit duhovnik ter dober Hrvat. V novejšem času pa se posebno po madjarskih časopisih imenuje kot kandidat dr. Vučetić, tukajšnji kanonik. In kaj verjetno je, da bode on zares tudi imenovan, vsaj tako nekako zahteva sedanja madjarska politika. Omenjeni kanonik je rojen na Ogerskem, zna madjarski ter je z dušo in telesom privrženec današnjih odnosov, kar je pokazal tudi že dejanski v hrvatskem saboru. Bode li rimska kurija ustregla želji madjarske vlade, katere kandidat je nedvojbeno kanonik dr. Vučetić, to vprašanje se ima v kratkem rešiti.

Iz bozanske Dubice, 31. oktobra. Po dva in polmesečni suši je nastopila rana zima. Včeraj smo dobili prvi sneg; veliko ga ni bilo, a vsejedno je bil hud mraz, ker smo bili navajeni na vročino. Jesen smo imeli lepo, dežja imeli smo malo. Slava v noči od 25. na 26. sept. je stisnila še zeleno, pozno sejano koruzo, ki se je poleg flžola še najboljša obnesla. Zlasti po ravninah je bilo žito slabo. Slive so obrodile po brdih še dobro; največ so jih posušili ter jih prodajajo po 18 gld. tovor (225 funtov.) Pšenica je padla v ceni in je po 10 gld. tovor. Ljudje pa so jo že prodali, ker zaradi „zaprtije“ neso imeli denarja. Pred tednom so se odprli sejmovi; goved je draga, prašiči pa po ceni. Ljudje so v zadnjih petih letih zelo osiromašili: množe se seljaki, ki nimajo živine za delo. Temu sta največ krivi neprijetno visoka tretjina in desetina, ki pa še vedno naraščata. V tem oziru je posebno strog desetinski nadzornik Ali Alagić iz Sarajeva. Ker letos ni drugega žita, so koruzo visoko cenili. Vse kote prebrskajo in vse pretehtajo, da jim kaj ne uide. Kdor pa nema žita, prodado mu živino ali drugo blago. Prav bi bilo, bo bi se kateri jugoslovanski poslancev oglašil v delegacijah ter vprašal ministra Kallaya, ali bode kedaj pri nas desetina odpravljena.

Ozime nismo doslej niti zrna spravili v zemljo ker smo imeli preveliko sušo. Če kmalu ne bode močje, slaba se nam bode drugo leto godila.

Novačenje se je latos vršilo v kostajniškem okraju 17. in 18. sept.; potrdili so jih mnogo. Tu je navada, da vsacega takoj odvedo k vojakom; tudi odkupovanje je še običajno. Bogatejši turčini plačajo

tudi do tisoč gld. za namestnika. Sicer so se Bosanci že privadili novemu redu; tatvine in zločinstva so vedno redkejša, le pijancev se ne zmanjka. In kakor povsod, tudi pri nas pijanci marsikatero nerodno storé. Nedavno so seljaki jednega tovariša v gostilni pobili.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 4. novembra.

(„Slovenski Narod“) je včeraj na naš članek „Komedijski odgovoril v resnici prav kilavo. Radikalna gospôda se je zopet zaletela z glavo ob zid in sedaj se hoče narediti nevedno, češ. „Agitacije pa nismo hoteli pričeti in je doslej tudi pričeli nismo.“ Radikalni gospôdi je, kakor se vidi, mlado-češka politika še toliko zmedla glave, da sami sebe več ne razumejo. Živela inteligenca!

(Msgr. Jurij Račič †.) Od Sv. Helene se nam piše: V nedeljo popoldne so v Pulju spremili truplo pokojnega msgr. Jurija Račiča, župnika c. kr. mornarice in opata lakromskega, ki je nenadoma umrl minoli petek, na kolodvor, odkoder so je včeraj zjutraj pripeljali v domačijo k Sv. Heleni pod Ljubljano. Spreveda so se udeležili: podadmiral baron Wiplinger in baron Pitner, kontre-admirali baron Spaun, Brudl, Hinke in Primavesi, okrajni glavar vitez Conti, župan dr. Rizzi itd. Včeraj je bilo truplo pokopano poleg njegovih starišev pri Sv. Agati. Tužna smrt o nenadni smrti je razžalostila sorodnike, njegove čestilce in sploh vse župljane, katerim pa je v tolažbo in čast, da telesni ostanki nepozabnega rajnega počivajo v domači zemlji.

(Umrl) je danes zjutraj ob 4. uri čast. gosp. Jožef Premož, duhovnik misijonske družbe sv. Vincencija P. v Ljubljani. Pokojnik se je rodil dné 30. septembra 1820 pri Sv. Frančišku poleg Gor. Grada na Štajerskem, v družbo je stopil leta 1852. Pogreb bode v petek ob 9. uri zjutraj. Naj v miru počiva!

(Javno mnenje) gotovo obsoja, da odbor društva zdravnikov na Kranjskem na dolgo in široko objavlja v nekem tukajšnjem listu svoje strokovne razprave, katere neso za vsakega, vsaj ne za mladino primerne. Take razprave spadajo v strokovne liste, ne pa v političen dnevnik „ad maiorem alienius gloriam“.

(Imenovanja.) Dež. nadsodišča svetovalec gosp. Albert Levičnik v Ljubljani je imenovan načelnikom razsodišča bratovske skladnice v rudarskem okraju ljubljanskem. — Podravnatelj zemljo-knjižnega urada pri dež. sodišču v Gradcu, Ed. Zvieržina, je imenovan ravnateljem. — Pisarniški pristav pri okrožnem sodišču v Celju, Anton Mravljak, je imenovan načelnikom pomožnih uradov.

(„Nedolžno obsojeni.“) Cesar je potrdil sklep, da se radi požiga po krivem obsojenemu Juriji Pabstu, kateri je že 2 leti sedel v subenski kaznilnici po nedolžnem, dovoli iz državne blagajnice odškodnine 3000 gld. O obsojenem smo obširneje vže poročali v predvčeršnjem članku.

(Jugoslovanska akademija znanosti i umjetnosti) izdala je zanimivo knjigo: Dvestoletnica osvobojenja Slavonije. I. del: Slavonija i druge hrvatske zemlje pod Turkom i vojska osvobojenja; II. del: Spomeniki v Slavoniji v XVII. veku. Spisal Tad. Smičiklas. Velja 4 gld. 50 kr. Vzlasti zanimiv je prvi del (1 gld. 50 kr.), v katerem znanstveno temeljitost povišuje popularna pisava.

(Družbe sv. Cirila in Metoda) najmlajša pokroviteljica je postala podružnica v Mokronogu na posnemanja vreden način, — da je namreč zbiral svoje veselčne dohodke do 100 gld. Ko to častno službo za domovino javljamo, izrekamo iskreno zahvale njenemu prvomestniku, čast. gosp. Janezu Virantu, ki nam je blagoizvolil doposlati ne samo za pokroviteljstvo potrebnih 100, — ampak 110 gld. — Svojo vrlo mokronoško podružnico v vzgled drugim po slovenskih pokrajinah podajajoč, pozivljemo vse, naj jim bo pri družbinem delovanju vselej in povsod zvezda-vodnica: Bog, cesar in domovina!

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

(Znamenita knjiga) R. P. Didonova „Jezus Kristus“ izšla je nedavno v francoskem jeziku ter vzbudila med katoliškim razumništvom izredno zanimanje. Delo je bilo takoj prevedeno v razne druge jezike; delo je na prodaj tudi v nemškem jeziku. — Iz Prage nam pa poroča upravništvo Cirilo - Metodijske tiskarne (V. Kotzba), da to Didonovo delo iz-

ide v kratkem tudi v češkem jeziku. Prevod je oskrbel znani prof. Jan. Ev. Hulakovsky.

(Ponudbena obravnava.) Dne 13. novembra 1891 ob 10. uri (popoldne vršila se bode pri c. in kr. oskrbovalnem magacinu v Ljubljani ponudbena obravnava zaradi odjemanja nerabljivih volinovitih odpadkov (lesene volne) v približni množini 1002. Ponudbe vložiti je ali ustno ali pismeno. Podrobnejši pogoji pogledajo se lahko v oskrbovalnem magacinu v Ljubljani, razglas je pa tudi v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani vsakemu na razpolaganje.

(Mednarodna glasbena in gledališka razstava na Dunaju.) Kakor smo že v št. 189. z dné 21. avgusta t. l. poročali, bode pod pokroviteljstvom Nj. c. in kr. Visokosti gospoda nadvojvode Karola Ludovika v rotundi v c. kr. praterju na Dunaju leta 1892. mednarodna glasbena in gledališka razstava od 7. maja do 9. oktobra 1892. leta. Interesovani krogi se onozarjajo, da je oglasila napravljena po obrazcih izdanih od razstavne komisije najkasneje do 15. novembra 1891 poslati razstavniki komisiji na Dunaju L. Eschenbachgasse št. 11. Program pogleda se lahko v trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, kjer se tudi obrazci za oglasila dobé.

(Razglas.) Razglašene odredbe, s katerimi se je skladnine prosti čas omejil in se je skladnina za blago, ki se oddaja na postajah Bolcan in Rovered zvišala, se s 3. novembrom t. l. počenši razveljavijo in so na imenovanih postajah veljavna zopet tarifna določila.

(Jesenška podružnica) c. kr. kmetijske družbe je sklenila ustanoviti zadružno moštarno, kakeršno imajo v Bledu.

Telegrami.

Dunaj, 4. novembra. Zjutranji buletin o nadvojvodinji Margareti: Po noči mirno spanje.

Dunaj, 4. novembra. „N. Fr. Presse“ potrjuje, da je bil Schmerling dné 21. okt. pri cesarju v avdijenci in z ozirom na svojo visoko starost prosil, da bi bil odpuščen kot predsednik najvišjemu sodišču.

Dunaj, 4. novembra. V budgetnem odseku je minister za deželno brambo pojasnil uspehe častniških izpitov. Vseh prostovoljcev je bilo v tostranski državni polovici 1890. leta 2938, letos pa 2579. Povoljne skušnje je naredilo 1890. leta 80.7 odstotkov, 1891. leta pa 79.4 odstotki.

Dunaj, 4. novembra. Včeraj so se v trgovskem ministerstvu pričela pogajanja avstrijskih in nemških pooblaščenecov o konečni določitvi železniškega opravnika.

Zader, 3. novembra. Vsled burje se je blizu Oltre zvrnil čoln s pericami; 16 peric je utonilo; moški so se rešili.

Cetinje, 3. novembra. Abdul Kerim paša se je včeraj pripeljal v Škader ter je postavil vojaško stražo ob črnogorski meji.

Peterburg, 3. novembra. Car in carica sta se pripeljala v Borki in si ogledala cerkev, ki se zida v spomin na železnično nesrečo dné 17. oktobra 1888.

London, 3. novembra. Iz Jokohame se poroča, da ni mogoče natančno določiti škode vsled zadnjega potresa. Do 4000 ljudi je mrtvih, 5000 ranjenih; do 50.000 hiš je razrušenih.

Novi Jork, 4. novembra. Pri včerajšnjih volitvah so v Virginiji zmagali demokratje z veliko večino, v Kolumbusu republikanci, v Mukinleyu je zmagal z veliko večino provzročitelj carinske tarife, guverner, proti dosedanemu demokratu. Republikanci so zmagali v državi Filadelfiji.

Piccoli-jeva tinktura za želodec
je mehko, toda ob enem uplivno, delovanje prebavnih organov vrejšajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Cena steklenice 10 kr. (300—226)

Umrla so.

30. oktobra. Tomaž Kerperger, bivši vžitniški paznik, 86 let, Kravja dolina 11, marasmus senilis.

31. oktobra. Marija Smrekar, sirota, 15 let, Poljanska cesta 27, eden na možganih.

V bolnišnici:

29. oktobra. Mihajl Smok, dninar, 70 let, dysenteria.

30. oktobra. Matevž Skalan, dninar, 37 let, jetika.

31. oktobra. Liza Bizjak, dninarjeva žena, 46 let, pljučnica.

